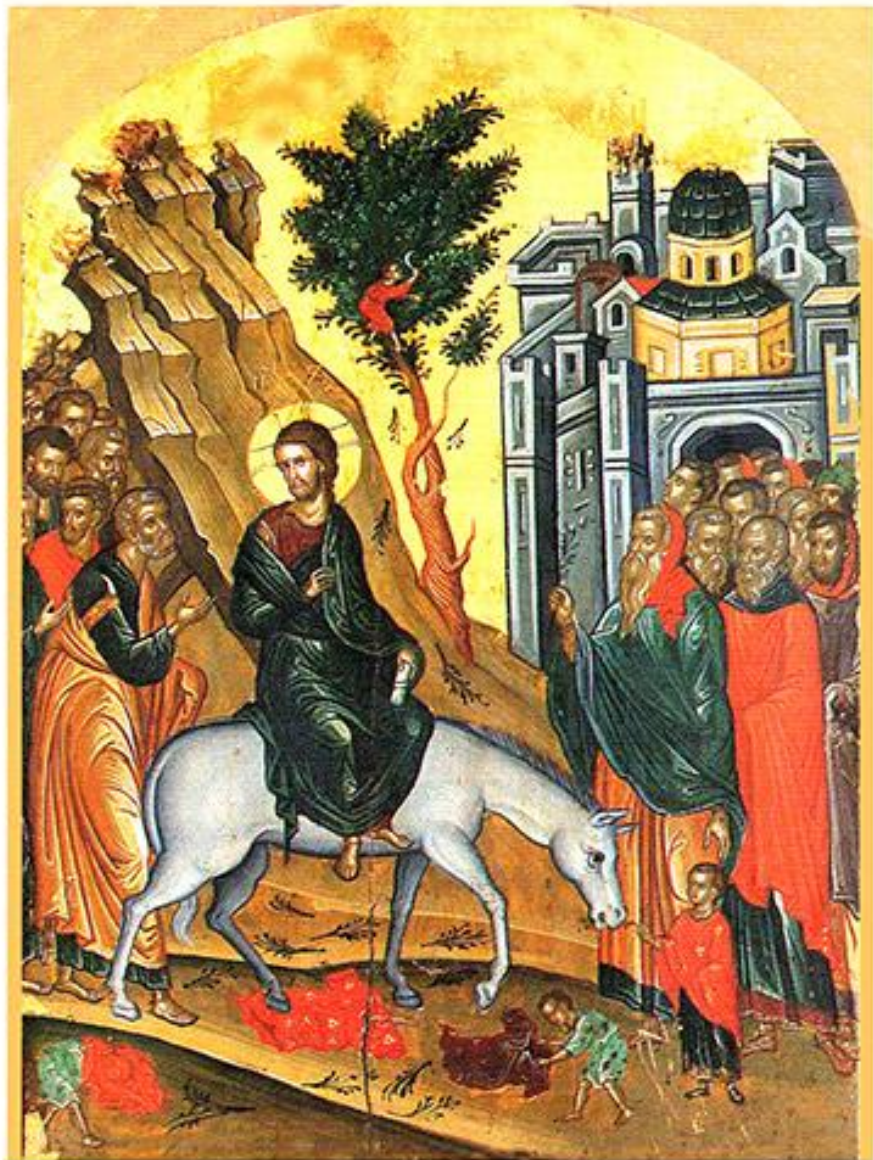

***Напомена:**

Шеста седмица Великог поста – Цвјетна (Улазак Господа Исуса Христа у Јерусалим)

Догађај Христовог уласка у Јерусалим описан у Јеванђељу по Матеју 21. 1. – 11.

Јеванђеље читано на Светој Литургији: Марко 10. 32. - 45. и Лука 7. 36. – 50.

(На интернету Нови Завјет у преводу Синода СПЦ)

Васпитни карактер Псалама

(уџбеник 69.-71. страна)

Увод:

Цар и пророк **Давид**, о чијем сте животу читали у прошлој лекцији, аутор је књиге **Псалтир**, који представља Старозавјетну библијску поезију. Књига се састоји из **150 Псалама** и добила име по музичком инструменту који је Давид свирао пјевајући своје Псалме. (На сликама испод можете видјети неке варијанте инструмента.)

Већ смо раније говорили о томе да се Псалми јако често користе на богослужењима, нарочито у току поста. За Псалме је карактеристично да су обухватили готово све животне борбе и дилеме са којима се суочава сваки човјек (од стања среће, успјеха, благодарности; преко безнађа, усамљености, остављености, изгубљености; до кајања и свјесности својих погрешних поступака.). Смисао читања Псалама, нарочито у посту, је првенствено педагошки. Јасније речено, то нам је „подсјетник“ да се вратимо себи, преиспитамо себе, запитамо се шта је наша улога у свјету и шта је то што би Бог (Онај Који зна наше способности и потенцијале) од нас желио?

Главни дио:

Псалми свједоче о присуству истанчаности поетског осјећаја у библијским списима. Постоји неколико типова Псалама. Ова подјела везује се за горе поменуте „животне фазе“ у којима је псалмопојац био у тренутку писања Псалма.

- **Молитвено – покајничке пјесме или тужбални Псалми:**

Овај тип Псалама говори о људским недаћама из различитих перспектива. Те недаће могу бити општенародна или лична неприлика. Невоље могу да буду посљедица лошег владања појединца или заједнице и у том контексту нас подсећају да носимо одговорност за своје поступке. Са друге стране, невоље у које западамо могу да буду „позив да растемо“, односно да скупимо храбрости да одговоримо на *задату* ситуацију. У сваком случају, овај тип Псалама нас позива да премостимо „непремостиве“ ситуације, да не окончавамо прије краја и да невоље у којима се задесимо нису коначне. Давид позива на борбу и уздање у Благог и Милостивог Творца.

- **Псалми захвалности**

И у овој групи Псалама су опјевана и лична и колективна осјећања. Када је ријеч о историјском контексту, под колективном захвалношћу се обично подразумева Божија милост према изабраном народу (Израиљцима). Под личном захвалношћу, Давид се понекад изјашњава као један од Израиљца, а понекад као појединац који је успоставио посебан однос са Богом.

- **Хвалоспјевни (химне)**

Ови Псалми позивају на слављење Бога, уз образложење зашто треба да га славимо. Најчешћи мотив који се провлачи као позив да уздигнемо славу Богу је савршена уређеност и величанственост природе. Поред тога, наводе се и дјела Божија приликом избављања Израиља из социјалних неприлика. Химнични или хвалоспјевни псалми су увијек заједничког (колективног) карактера.

- **Царски Псалми**

Ови Псалми су директно везани за дјеловање царева, који су након судија, имали улогу да усмјеравају народ и одржавају га у Савезу са Јахвеом. Значајно је напоменути да је

израилска, а касније јудејска, монархија имала **теократско уређење**. Теократско уређење подразумјева вјеровање да је цар Божији посланик, односно да је он представник небеског владара (Господа). Овдје је битно присјетити се да ријеч *владати* у библијском контексту значи *служити* или *бринути се о некоме*. Касније ови Псалми добијају **месијански** карактер (најављују Месију-Исуса Христа). У том контексту, Христос и Апостоли цитирајући псалмопојца: „*Камен који одбацише зидари, поста глава од угла*“, говоре о одбацивању Христа од стране јеврејских старјешина и Његовом Васкрсењу као побједи првенствено над смрћу, али и над ограничењима и заблудама на свакодневном нивоу.

Закључак:

Да видимо сада како нас Псалтир васпитава, односно на који начин Псалми имају педагошки карактер?

- Првенствено, већ смо поменули на почетку текста, у Псалмима видимо лирску представу недоумица и несигурности које сви имамо на свакодневном нивоу. Ако се удубимо у садржај који Давид износи, можемо да примјетимо да га из најдубљег очајања извлачи вјера у Јахвеа. Да из потпуне безнадежности извлачи дубљи и виши смисао. Можемо да примјетимо да тај смисао проналази у Другом.
- Затим, учи нас захвалности, као темељу здравог схватања живота.
- Учи нас да бринемо о оном поред нас.
- Да будемо свјесни својих грешака, да тражимо опроштај и да их исправљамо.
- Да препознајемо и обликујемо своје мисли и емоције.
- И на крају, учи нас да стичемо осјећај за поезију.

Обнављање:

1. Шта је Псалтир и ко је аутор?
2. По чему је Псалтир добио име?
3. Зашто су Псалми незаобилазни у богослужбеном животу?
4. Које врсте Псалама имамо?